

Облік і оподаткування

УДК 657.1.011.56:004.738.5

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14974799>

Вплив цифровізації на управлінський облік малих та середніх підприємств

Онищенко Оксана Володимирівна

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і фінансів, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, м. Кременчук, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-3272-9755>

Прийнято: 16.02.2025 | Опубліковано: 28.02.2025

***Анотація.** Традиційний управлінський облік більше не відповідає мінливому бізнес-середовищу та потребі менеджерів швидко реагувати та приймати рішення якомога швидше в умовах цифровізації. Управлінський облік застосовується для ефективного та цілеспрямованого прийняття рішень на різних рівнях управління. Тим часом цифровізація в компаніях прискорює та спрощує генерацію цієї інформації. Таким чином, спроба поєднати ці два напрямки досліджень – управлінський облік і цифровізацію – може призвести до результатів, які полегшать бізнес-операції в мінливому середовищі.*

Метою статті є розкриття впливу цифровізації на управлінський облік малих та середніх підприємств. Мета досягається через розкриття важливості цифровізації та її цінності для організації, розкриття значення управлінського обліку для організації за допомогою аналізу рівнів цифровізації в організації, рівнів запровадження управлінського обліку та визначення рівнів впливу цифровізації на зміни управлінського обліку в малих та середніх підприємствах, підготовки висновків щодо впливу цифровізації на зміни в управлінському обліку.

Теоретичним підґрунтям дослідження є наукові праці зарубіжних і вітчизняних учених у питаннях діджиталізації управлінського обліку на підприємствах, дослідження тенденцій у формуванні цифрового суспільства та визначенню ступеня готовності України до впровадження процесів діджиталізації, особливостей інформаційної системи управлінського обліку в умовах діджиталізації економіки.

Ключовим науковим результатом дослідження є обґрунтування впливу інформаційних технологій на відповідність системи бухгалтерського та управлінського обліку бізнес-середовищу, визначаються можливі рівні застосування управлінського обліку на підприємствах, що в свою чергу відповідає рівням впливу цифровізації на управлінський облік та визначає вплив цифровізації на зміни в управлінському обліку в малих та середніх підприємствах.

Адже для ефективного управління бізнесом керівники мають швидко реагувати на зміни та використовувати системи управлінського обліку для точного аналізу витрат. В умовах великих інформаційних потоків ІТ-рішення допоможуть забезпечити якісні дані для прийняття рішень, що особливо важливо для малого та середнього бізнесу.

Ключові слова: *управлінський облік, цифровізація, малі та середні підприємства, діджиталізація, інформаційні технології.*

The impact of digitalization on management accounting of small and medium-sized enterprises

Oksana Onyshchenko

PhD. in Economics, Associate Professor of Accounting and Finance Department,
Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University, Kremenchuk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0003-3272-9755>

Abstract. *Traditional management accounting no longer meets the changing business environment and the need for managers to respond quickly and make decisions as quickly as possible in the conditions of digitalization. Management accounting is used for effective and targeted decision-making at various levels of management. Meanwhile, digitalization in companies accelerates and simplifies the generation of this information. Thus, an attempt to combine these two areas of research - management accounting and digitalization – can lead to results that will facilitate business operations in a changing environment.*

The purpose of the article is to reveal the impact of digitalization on management accounting of small and medium-sized enterprises. The goal is achieved by revealing the importance of digitalization and its value for the organization, revealing the value of management accounting for the organization by analyzing the levels of digitalization in the organization, the levels of implementation of management accounting and determining the levels of impact of digitalization on changes in management accounting in small and medium-sized enterprises, preparing conclusions on the impact of digitalization on changes in management accounting.

The theoretical basis of the study is the scientific works of foreign and domestic scientists on the issues of digitalization of management accounting at enterprises, research on trends in the formation of a digital society and determining the degree of readiness of Ukraine for the implementation of digitalization processes, features of the information system of management accounting in the conditions of digitalization of the economy.

The key scientific result of the study is the justification of the impact of information technologies on the compliance of the accounting and management accounting system with the business environment, the possible levels of application of management accounting at enterprises are determined, which in turn corresponds to the levels of impact of digitalization on management accounting and determines the impact of digitalization on changes in management accounting in small and medium-sized enterprises.

After all, for effective business management, managers must quickly respond to changes and use management accounting systems for accurate cost analysis. In conditions of large information flows, IT solutions will help provide high-quality data for decision-making, which is especially important for small and medium-sized businesses.

Keywords: *management accounting, digitalization, small and medium-sized enterprises, digitalization, information technology.*

Постановка проблеми. У сучасному середовищі, яке постійно змінюється, необхідно йти в ногу з переважаючими тенденціями, щоб залишатися конкурентоспроможними. Щоб цілеспрямовано й успішно функціонувати, керівники підприємств повинні максимально ефективно реагувати на різні зміни, як на ринку, так і всередині компанії. З цієї причини в компанії повинні бути інтегровані рішення з управлінського обліку, які дозволяють компаніям більш точно вимірювати витрати, які вони несуть, об'єктивно оцінювати їх необхідність і приймати відповідні рішення для підвищення ефективності компанії. Проте в нинішньому середовищі потоки інформації є досить великими або дані є занадто агреговані. Застосування інформаційних технологій може вплинути на здатність належним чином готувати інформацію, необхідну бухгалтерам та керівникам для підтримки своїх рішень, особливо малих та середніх підприємств (МСП).

З іншого боку, традиційний управлінський облік більше не відповідає мінливому бізнес-середовищу та потребі менеджерів швидко реагувати та приймати рішення якомога швидше. Інформаційні технології все більше розвиваються у світі, в результаті чого з'являється все більше інноваційних програм, які полегшують різні процеси. Тому в науковій літературі бракує управлінських рішень, які б дозволили визначити рівень впливу цифровізації на зміни управлінського обліку в МСП. Отже, завдання дослідження полягає у визначенні впливу цифровізації на зміни в управлінському обліку в МСП.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням цифровізації та управлінського обліку приділяли увагу як українські, так і закордонні науковці. Ксьонжик І.В., Мацьків Г.В. досліджували питання діджиталізації управлінського обліку на підприємстві [1], Афанас'єва І.І., Королук Т.М., Мазуренок О.Р. досліджували інформаційну систему управлінського обліку в умовах діджиталізації економіки [2, 3], Ткачук В.О., Обіход С.В., Зіміна Н.П., Яценко В.В. цифровізацію бізнес-процесів підприємства в умовах переходу в діджиталсередовище [4, 5], Раєвська О.В., Аксьонова І.В., Бровко О.І. [6] дослідили тенденції у формуванні цифрового суспільства та визначенню ступеня готовності України до впровадження процесів діджиталізації. Коваленко Ю.О. [7] оцінила процеси діджиталізації та формування рекомендації щодо підвищення ефективності управління на регіональному рівні, Кравчук І.І., Лавриненко С.О., Зелінська А.М. [8] проаналізували рівень діджиталізації промислових підприємств і визначено перспективи їх розвитку. Окремо аналізували цифровізацію Kaya, Turkyilmaz & Birol [9], Rikhardsson & Yigitbasioglu [10], Seansongood [11], управлінський облік Maas, Schaltegger, Crutzen [12].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Але існуючі публікації не зосереджуються на тому, який вплив здійснює сьогодні цифровізація на зміни управлінського обліку, а особливо коли йде мова про їх застосування на малих та середніх підприємствах (МСП). Адже, найчастіше діджиталізацію асоціюють та аналізують з урахуванням досвіду великих компаній, оскільки їм простіше впровадити діджиталізацію. Розмірковуючи над аргументацією про те, що компанії стикаються з різними проблемами при впровадженні цифровізації, можна помітити, що питання цифровізації, що стосуються управлінського обліку в контексті МСП, все ще є значно недостатньо дослідженими. Проте саме малі та середні підприємства є важливими для сприяння економічному зростанню.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в розкритті впливу цифровізації на зміни в управлінському обліку в МСП. Для досягнення цієї мети, основними завдання є: розкриття важливості цифровізації та її цінності для організації; розкриття значення управлінського обліку для організації; підготовка теоретичних положень щодо впливу цифровізації на зміни в управлінському обліку.

Виклад основного матеріалу дослідження . З роками управлінський облік суттєво змінився, дедалі більше використання цифрових технологій має великий вплив на продуктивність компаній. Європейська комісія підкреслила, що «розумне використання ІКТ є важливим фактором успіху для конкурентоспроможності європейських компаній, малих і середніх підприємств (МСП)» [13].

Використання цифрових технологій у компаніях веде їх до цифровізації, яка фокусується на оптимізації організаційних процесів за допомогою використання технологій для підвищення ефективності.

Сьогодні цифровізація є важливою ініціативою майже для всіх компаній. Bloching [14] інтерпретує цифровізацію як «постійний взаємозв'язок усіх бізнес-секторів і адаптацію акторів до вимог цифрової економіки». Цифровізація «призводить до того, що роздрібна торгівля стає більш керованою даними, а конкуренція з лідерами глобальних платформ вимагає від менеджерів детального розуміння нових бізнес-моделей та їх наслідків для галузі» [14]. Цифрування згідно з Gölzer & Fritzsche [15] означає кодування даних у цифрових форматах, таким чином, дані, які раніше були недоступні для обробки цифрових даних, стають доступними, тоді як Matzler [16] визначають цифровізацію як поєднання різних технологій, що відкриває нові перспективи та містить у собі потенціал створення зовсім нових продуктів. Помічено також, що цифровізація використовується для опису будь-яких змін в організації через збільшення використання цифрових технологій для покращення продуктивності та масштабів бізнесу [17]. Цифровізація спочатку була технічною еволюцією, а

тепер це явище, яке може вплинути на будь-яку організацію.

Цей ефект часто позитивний – завдяки підвищенню ефективності організації, покращенню ефективності та якості процесів, завдяки доступу до нових ринкових можливостей, отриманню нових знань про своїх клієнтів і більш ефективному вдосконаленню процесів розробки нових продуктів, завдяки ефективному використанню інформації на підприємствах і підвищенню продуктивності бізнесу, оптимізованому використанню ресурсів, зниженню витрат, підвищенню продуктивності та ефективності роботи співробітників, оптимізованому ланцюжку постачання, підвищенню лояльності та задоволеності клієнтів, підвищенню продуктивності персоналу.

Тим не менш, досягненню цих результатів заважає багато проблем, особливо малим та середнім підприємствам. Серед ключових проблем можна назвати, потреби клієнтів, що швидко змінюються, міжнародна конкуренція або технологічні зміни [18]; потреба у великих організаційних змінах у всіх аспектах, тобто організаційних структурах, культурі, горизонтальній та вертикальній інтеграції, організаційних та кадрових компетенціях, стилях управління, практиці людських ресурсів, що підтверджує наявність внутрішніх проблем [19]; страх витратити гроші на нові технології [20]; потреба в навчанні та освіті для вдосконалення нових професійних навичок і знань [13, 21]. Звичайно, є більше викликів, але головні виклики виявляють потребу в змінах, які можуть прийняти форму зміни в цифровій інфраструктурі або зміни в компетенціях людини.

Кожна організація по-різному сприймає виклики, тому рівень розвитку цифровізації різний.

Можна виділити три найпоширеніші етапи оцифрування:

1. Розпочато цифровізацію. Цей етап демонструє використання інформаційних технологій як інструменту для підтримки їхнього бізнесу та відображає найнижчий рівень цифровізації, на якому організація визначає себе як ініціатора, щоб стати цифровою компанією в майбутньому;

2. Інтегрована цифровізація. Цей етап показує, що організація намагається

розробити цифрові рішення та відображає мету організації підтримувати бізнес-діяльність за допомогою інформаційних технологій;

3. Цифрове керування. Цей етап показує, що вся діяльність організації стає керованою даними. Більше того, цей етап відображає використання інформаційних технологій у кожному виді діяльності організації.

З розвитком цифровізації, який надає багато можливостей, особливо таких як доступ до більшої кількості даних і типів даних, більший обсяг зберігання даних і кращу обчислювальну потужність, помічено, що не всі сфери ділової діяльності ефективно використовують це. Цифровізація та інформаційні технології широко застосовуються у сферах бухгалтерського обліку та фінансів [22], але характер і масштаби управлінського обліку не розвинулися для використання переваг цифрових технологій.

Міжнародна федерація бухгалтерів визначає управлінський облік як «спеціалізовану галузь бухгалтерського обліку, яка зосереджується на інформації для управлінського планування, оцінювання та контролю в організаціях» [23]. Управлінський облік представляє собою процес, спрямований на ідентифікацію, вимірювання, накопичення, аналіз, підготовку, інтерпретацію та передачу інформації, який використовується керівництвом для планування, оцінки та контролю всередині організації, а також для забезпечення належного використання та підзвітності за її ресурси [24]. Управлінський облік також включає підготовку фінансових звітів для неуправлінських груп, таких як акціонери, кредитори, регулюючі органи та податкові органи.

Управлінський облік як сфера дуже широка з величезною різноманітністю моделей. На вибір і застосування моделей управлінського обліку впливає характер діяльності організації, результатом чого є створення та застосування найбільш ефективної системи управлінського обліку. Rikhardsson & Yigitbasioglu [25] зазначили, що в концептуалізації управлінського обліку визначаються чотири основні елементи:

- 1) загальні завдання функції управлінського обліку, які включають планування, контроль, вимірювання ефективності, обробку операцій, звітування та підтримку прийняття рішень;
- 2) конкретні методи управлінського обліку, які використовуються для виконання завдань управлінського обліку, такі як калькуляція витрат на основі діяльності, системи збалансованих показників, розподіл витрат на основі обсягу, стратегічні карти, бюджетування на нульовій основі та прогнозування;
- 3) організація управлінського обліку, яка включає в себе ролі бухгалтерів з управлінського обліку в організаціях і те, як функції управлінського обліку організовані в різних галузях, культурах і типах організацій;
- 4) вплив управлінського обліку на поведінку організації та сприйняття керівництвом питань управлінського обліку.

Але традиційно управлінський облік був основною опорою для прийняття рішень і контролю в організації.

Відповідно до Appelbaum [26], роль управлінського обліку змінюється шляхом «еволюції від традиційного акценту на фінансово орієнтованому аналізі рішень і бюджетному контролі до більш стратегічного підходу, який акцентує увагу на ідентифікації, вимірюванні, та управління ключовими фінансовими та операційними факторами акціонерної вартості». Це також наголошує Kocsis, який зазначив, що розробка та впровадження систем у дослідженнях бухгалтерського обліку мали величезний вплив як на дослідження, так і на практику [27]. Він стверджував, що ефективне проектування, впровадження та використання впливають на багатьох зацікавлених сторін, включаючи уряди, користувачів системи та розробників.

Загалом, метою управлінського обліку є забезпечення менеджерів обліковою інформацією. Однак очевидно, що великі компанії, маючи в своєму розпорядженні ресурси, краще здатні подолати вирішальні виклики цифровізації та досягти головної мети управлінського обліку.

МСП як сектор відіграють вирішальну роль в економічному зростанні як у

країнах, що розвиваються, так і в розвинених країнах. Тому часто МСП вважаються рушійною силою в більшості економік, відповідальними за зайнятість, інновації та зростання. Подібно до великих організацій, МСП також стикаються з проблемами, пов'язаними з ефективним використанням управлінського обліку для забезпечення успіху бізнесу в ці дуже мінливі часи, завдяки цьому управлінський облік можна розглядати як додаткову цінність бухгалтерського обліку для МСП, щоб допомогти їм покращити свої управлінські функції оскільки управлінський облік включає в себе і робить акцент як на фінансову, так і на нефінансову інформацію, необхідну для прийняття рішень. Таким чином, управлінський облік дійсно важливий для підтримки бізнес-функцій.

Традиційний управлінський облік більше не відповідає бізнес-середовищу, а необхідність менеджерів швидко реагувати і максимально швидко приймати рішення в умовах цифровізації стає звичним явищем.

Управлінський облік застосовується для ефективного та цілеспрямованого прийняття рішень на різних рівнях управління. Основна мета управлінського обліку — надати інформацію, корисну їм на всіх рівнях управління. Тим часом цифровізація в компаніях прискорює та спрощує генерацію цієї інформації. Таким чином, спроба поєднати ці дві сфери – управлінський облік і цифровізацію – може призвести до результатів, які полегшать бізнес-операції в хаотичному середовищі.

Зростаюча кількість інформації та важливість її інтерпретації створює тенденцію до використання цифрової технології для отримання чіткого розуміння бізнес-процесів і ринків і прийняття своєчасних стратегічних управлінських рішень. Інвестуючи в цифрові технології, що передбачають накопичення великих обсягів нової інформації, об'єднання існуючої внутрішньої та зовнішньої інформації, компанії генерують так звані «великі дані», аналітика яких дозволяє компаніям отримати конкурентну перевагу.

Це свідчить про те, що управлінський облік змінюється завдяки застосуванню цифрових технологій, що також впливає на характер роботи бухгалтера з управлінського обліку, кваліфікацію тощо. У контексті цих змін фахівці з управлінського обліку повинні відігравати важливу роль у переході від традиційного, транзакційного обліку до великих даних і бізнес-аналітики.

Відповідно до Appelbaum [26], сучасні спеціалісти з управлінського обліку працюють з метою надання допомоги та участі в ухваленні рішень разом із керівництвом, виходячи з таких аспектів: брати участь у стратегічному управлінні витратами для досягнення довгострокових цілей; здійснювати управлінський та оперативний контроль за показниками корпоративної ефективності; планувати внутрішню витратну діяльність.

Фахівці з управлінського обліку повинні вміти застосовувати інформацію, що швидко змінюється, для управління, прийняття стратегічних рішень і реалізації стратегії. Rezaee & Wang [28] зазначають, що обов'язки фахівців з бухгалтерського обліку повинні змінитися з ролі учасників і допоміжних осіб, які приймають рішення, на тих, хто приймає бізнес-рішення, які можуть створювати цінність для компанії, надаючи аналітичні дані та обчислювальні рішення для розвитку бізнесу. Використовуючи інструменти цифрових технологій для внутрішнього аналізу великих даних, бухгалтери з управлінського обліку або бізнес-аналітики можуть надавати цільові прогнози на основі отриманої якісної інформації [29]. З новим бізнесом системи управління, великі дані та аналітика, управлінські бухгалтери можуть не лише відстежувати ключові історичні показники компанії, але й надавати інформацію в режимі реального часу або прогнози на майбутнє, які покращують процес прийняття управлінських рішень.

Організації, особливо МСП, повинні брати до уваги цифрові технології, які вони використовують, і функції управлінського обліку, які вони намагаються виконувати, щоб оцінити вплив цифровізації на зміни в управлінському обліку, максимізувати переваги цифрових технологій, досягти конкурентної переваги та найголовніше, щоб забезпечити успішну роботу за допомогою інформації

управлінського обліку для прийняття рішень.

Аналіз теоретичних аспектів впливу цифровізації на зміни результатів управлінського обліку виявив, що кожна організація сприймає цифрові виклики по-різному, тому рівень розвитку цифровізації різний (рис. 1).

Розпочата цифровізація – відображає найнижчий стан цифровізації, в якому організація визначає себе як ініціатори стати цифровою компанією в майбутньому; використовує ІТ як інструмент для підтримки свого бізнесу. Інтегрована цифровізація – організації прагнуть підтримувати бізнес-стратегію та діяльність за допомогою ІТ; організації на цих етапах намагаються розробити цифрові рішення.

Цифрове керування – відображає використання ІТ у кожному виді діяльності організації; усі види діяльності організації стають керованими даними).

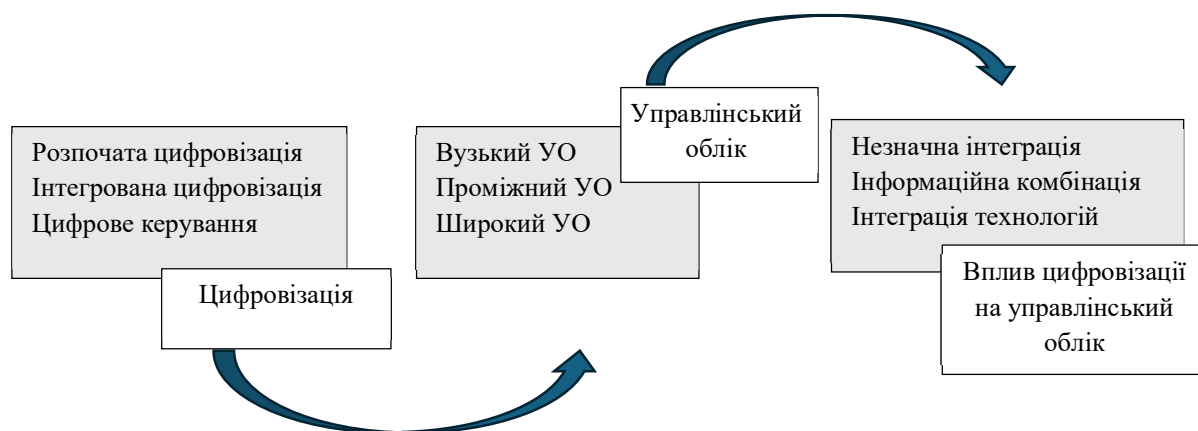

Рис. 1. Логіка визначення впливу цифровізації на зміни управлінського обліку в МСП

Джерело: власна розробка автора

При цьому застосування управлінського обліку також може бути на різних рівнях (вузький – реалізується лише одна функція управління (облік витрат); проміжний – реалізуються дві функції управлінського обліку (облік витрат та оцінка ефективності); широкий – реалізуються три функції управлінського обліку (облік витрат, вимірювання ефективності та планування та прийняття рішень). Що відповідає рівням впливу цифровізації на управлінський облік (незначна інтеграція, інформаційна комбінація, інтеграція технологій).

Це означає, що вплив цифровізації на зміни в управлінському обліку можна виразити у трьох етапах:

1) незначна інтеграція: технології та інструменти надають додаткову інформацію, яка залишатиметься повністю відокремленою від управлінського обліку в управлінні та прийнятті рішень;

2) інформаційна комбінація: технології та інструменти надають інформацію, яка є додатковою та відокремленою від управлінського обліку, але яка поєднується, наприклад, на етапі звітності для управління та прийняття рішень;

3) інтеграція технологій: технології та інструменти тісно інтегровані з управлінським обліком, що забезпечує інтегровану інформацію для прийняття управлінських рішень (рис. 1).

Таким чином, можна визначені наступний вплив цифровізації на зміни в управлінському обліку, а саме:

- оскільки рівень розвитку цифровізації різний, а застосування управлінського обліку також може бути на іншому рівні, організації необхідно визначити ступінь впливу цифровізації на зміни управлінського обліку (такі як незначна інтеграція, поєднання інформації та інтеграція технологій);

- малі та середні підприємства, які розвинені в цифровому світі, швидше за все, використовуватимуть більше функцій управлінського обліку для обґрунтування своїх бізнес-рішень;

- інвестиції МСП у цифрові рішення можуть вплинути на управлінський облік цієї компанії. Часто управлінський облік у малих і середніх підприємствах є дуже вузьким або хаотичним, і цифрові рішення корисні лише тоді, коли управлінський облік компанії є систематичним.

Організації, особливо МСП, повинні враховувати цифрові технології, які вони використовують, та управління ними, бухгалтерські функції, які вони намагаються виконувати, оцінити вплив цифровізації на зміни в управлінському обліку, максимально використовувати переваги цифрових технологій, досягти конкурентної переваги, а головне забезпечити успішну продуктивність через управлінську облікову інформацію прийняття рішень (рис. 2). Систему бухгалтерського обліку можна проаналізувати як набір інструментів – заходів і процесів, інформація про які використовується для процесу прийняття рішень.

Відповідно до цього аспекту система бухгалтерського обліку розкривається як така, що має три змінні – процес, показники та рівень прийняття рішень у різних бізнес-середовищах. Інформаційні технології з їх методами та системами (планування ресурсів підприємства (ERP), інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), електронна комерція та система бізнес-аналітики) можуть бути інструментом для необхідних розробок і вдосконалень в організаціях [32]. Відповідність кожної змінної системи бухгалтерського обліку може забезпечити загальну відповідність системи бухгалтерського обліку бізнес-середовищу – точна, корисна та своєчасна інформація для процесу прийняття рішень на різних рівнях (рис. 2).

Аналіз впливу цифровізації на зміну результатів управлінського обліку виявив, кожна організація по-різному сприймає цифрові виклики, тому рівень розвитку цифровізація варіюється:

1) ініційована цифровізація – відбиває найнижчий рівень цифровізації, у якому організація визначає себе як ініціаторів перетворення на цифрову компанію у майбутньому; використовує ІТ як інструмент підтримки свого бізнесу;

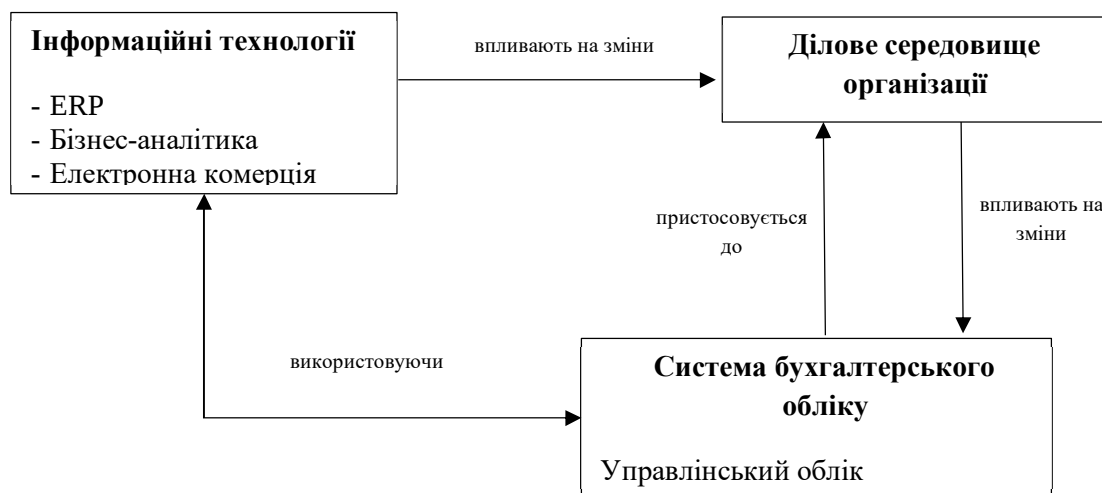

Рис. 2. Вплив інформаційних технологій на відповідність системи бухгалтерського та управлінського обліку бізнес-середовищу

Джерело: власна розробка автора

2) комплексна цифровізація – організації прагнуть підтримати бізнес-стратегію та діяльність за допомогою ІТ; організації на цьому етапі намагаються розробити цифрові рішення;

3) цифровий – відображає використання ІТ у кожному виді діяльності організації, уся діяльність організації стає керованою даними.

Ті підприємства, які використовують цифрові технології, з більшою ймовірністю використовуватимуть більше функцій управлінського обліку для обґрунтування своїх ділових рішень.

Висновки. Розкриваючи управлінський облік та його значення для організації, можна стверджувати, що управлінський облік є основною підтримкою для прийняття рішень в організації з метою забезпечення процесу планування, контролю, вимірювання ефективності, обробки операцій, звітності. В сучасних умовах цифровізація як а комбінація різних технологій використовується для опису будь-яких змін в організації, які можуть призвести до покращення продуктивності організації. Цифровізації безпосередньо здійснює вплив на зміни в управлінському обліку.

При цьому для організації важливо визначити ступінь впливу цифровізації на зміни управлінського обліку, оскільки на це впливають різні рівні розвитку цифровізації та застосування управлінського обліку. Особливо це важливо для малих і середніх підприємств, адже ті МСП, які розвинуті в цифровому світі, швидше за все, використовуватимуть більше функцій управлінського обліку для обґрунтування своїх бізнес-рішень, інвестиції малих і середніх підприємств у цифрові рішення будуть мати вплив на зміни в програмах управлінського обліку підприємства.

Список використаних джерел

1. Ксьонжик І. В., Мацьків Г. В. Діджиталізація управлінського обліку на підприємстві. *Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет конференції*, 17-19 березня 2021 р. Ч. 2. Львів: ЛНАУ, 2021. С. 212–215.
2. Афанас'єва, І. І. Інформаційна система управлінського обліку в умовах діджиталізації економіки. *Економіка і управління*, 2021, С.32–41.
3. Королук Т.М., Мазуренок О.Р. Діджиталізація діяльності підприємств: тенденції, цифровий облік, перспективи. *Галицький економічний вісник*. 2021. № 3 (70). С. 59–70. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2021.03.059.
4. Ткачук В.О., Обіход С.В., Зіміна Н.П. Цифровізація бізнес-процесів підприємства в умовах переходу в діджиталсередовище. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 4. С. 116–122.
5. Яценко В.В. Діджиталізація – сучасний фактор розвитку бізнес-процесів. *Ефективна економіка*. № 2, 2022. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2022/202.pdf.
6. Раєвська О.В., Аксьонова І.В., Бровко О.І. Порівняльний рейтинговий аналіз стану та тенденцій діджиталізації українського суспільства та економіки. *Проблеми економіки*. 2021. № 4 (50). URL:

https://www.problecon.com/export_pdf/problems-ofeconomy-2021-4_0-pages 56_66.pdf.

7. Коваленко Ю.О. Процеси діджиталізації економіки та їх оцінка: регіональний аспект. *Науковий вісник ДонНТУ*. № 1(4)–2(5), 2020. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewBy FileId/1198067.pdf>.

8. Кравчук І.І., Лавриненко С.О., Зелінська А.М. Діджиталізація бізнес-процесів: інноваційна складова менеджменту підприємств. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск № 58. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-19>

9. Kaya, C. T., Turkeyilmaz, M., Birol B. Impact of RPA technologies on accounting systems. *Journal of accounting & finance*. 2019.Vol. 82. p. 235–250.

10. Rikhardsson, P., Yigitbasioglu, O. Business intelligence & analytics in management accounting research: Status and future focus. *International Journal of Accounting Information Systems*, 2018. Vol. 29. p. 37–58.

11. Seasongood, S. Not just for the assembly line: A Case for Robotics in Accounting and Finance. *Financial Executive*. 2016. Vol. 32, p. 31–36.

12. Maas, K., Schaltegger, S., Crutzen, N. Integrating corporate sustainability assessment, management accounting, control, and reporting. *Journal of Cleaner Production*. 2016. Vol. 136, p. 237–248.

13. European Commission. Fostering SMEs' growth through digital transformation. European Commission, Retrieved from <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/-/fostering-smes-growth-through-digital-transformation>.

14. Bloching, B., Leutiger, P., Oltmanns, T., Rossbach, C., Schlick, T., Remane, G., Quick, P. and Shafranyuk, O. 2015. "Die digitale Transformation der Industrie. Was sie bedeutet. Wer gewinnt. Was jetzt zu tun ist", Roland Berger Strategy Consultants and BDI, Munich, Berlin, February.

15. Gölzer, P., & Fritzsche, A. 2017. Data-driven operations management: Organisational implications of the digital transformation in industrial practice.

Production Planning & Control. 2017. Vol. 28, Iss. 16, p. 1332–1343.

16. Matzler, K., Bailom, F., von den Eichen, S. F. & Anschober, M. 2016, Digital Disruption. Wie Sie Ihr Unternehmen auf das digitale Zeitalter vorbereiten, Vahlen, München.

17. Westerman, G., Calmédjane, C., Bonnet, D., Ferraris, P. and McAfee, A. 2011. Digital transformation: a roadmap for billion-dollar organizations. MIT Center for Digital Business and Capgemini Consulting, Cambridge, MA, and Paris.

18. Lederer, M., Knapp, J. & Schott, P. 2017. The digital future has many names—How business process management drives digital transformation. In 2017 6th International Conference on Industrial Technology and Management (ICITM) (pp. 22-26), IEEE, Cambridge, UK, March 7–10, DOI: 10.1109/ICITM.2017.7917889.

19. Imran, F., & Kantola, J. 2019. Review of industry 4.0 in the light of sociotechnical system theory and competencebased view: A future research agenda for the evolutive approach. In *Advances in Intelligent Systems and Computing*. https://doi.org/10.1007/978-3-319-94709-9_12

20. Kerravala, Z. 2017. Digital transformation services are critical to business success. ZK Research. URL: https://www.cisco.com/c/dam/en_us/services/downloads/digital-transformation-services-wp.pdf.

21. Colombo, E., Mercorio, F., Mezzanzanica, M. 2019. AI meets labor market: Exploring the link between automation and skills. *Information Economics and Policy*, Vol. 47, p. 27–37.

22. Онищенко О.В. Технологічна трансформація в обліку і фінансах: Industry 4.0 та Industry 5.0. Innovations in the Education of the Future: Integration of Humanities, Technical and Natural Sciences : International collective monograph, FIT CTU in Prague 2023. – p.411–431.

23. International Federation of Accountants. 1998. International management accounting practice statement. New York: Management Accounting Concepts.

24. Труніна І.М., Онищенко О.В. Методичні підходи до управління затратами промислових підприємств. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics» № 7(2018) –URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue-7-2018/>. С.182–191.

25. Rikhardsson, P., Yigitbasioglu, O. 2018. Business intelligence & analytics in management accounting research: Status and future focus. *International Journal of Accounting Information Systems*, Vol. 29, p. 37–58.

26. Appelbaum, D., Kogan, A., Vasarhelyi, M., Yan, Z. 2017. Impact of business analytics and enterprise systems on managerial accounting. *International Journal of Accounting Information Systems*, Vol. 25, p. 29–44.

27. Kocsis, D. 2019. The conceptual foundation of design and implementation research in accounting information systems. *International Journal of Accounting Information Systems*. Elsevier, vol. 34(C), pages 1-1.

28. Rezaee, Z. and Wang, J. 2019. Relevance of big data to forensic accounting practice and education. *Managerial Auditing Journal*, Vol. 34, Iss. 3, p. 268–288. <https://doi.org/10.1108/MAJ-08-2017-1633>.

29. Klovienė, L. Gimžauskienė, E. Development of accounting system according to an information technology. Review of economic studies and research Virgil Madgearu. 2014, vol. 2, p. 59-74. (10) (PDF) *The Effect of Information Technology on Accounting System's Conformity with Business Environment: A Case Study In Banking Sector Company*. URL: https://www.researchgate.net/publication/289995850_The_Effect_of_Information_Technology_on_Accounting_System's_Conformity_with_Business_Environment_A_Case_Study_In_Banking_Sector_Company.